

nečíst

**Miroslav
Krobot**

Nečíst

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Miroslav Krobot

Miroslav Krobot: Nečíst – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Bizbooks
Brno 2020

Hance, Lence,
Honzovi a Vojtovi

**Miroslav
Krobot**

nečíst

Obsah

11	O Welzlovi
29	O Welzlovi podruhé
41	Nahoře...
71	Poučení
95	Kvapilík
129	Brian
161	Herci
179	Mariin životopis
207	Bouře ve Strakově akademii
229	Titicaca

Kapitola první

I. část

O Welzlovi

1961

Chlapeček leží s dědou na gauči v kuchyni a poslouchá rádio. Je neděle po obědě a Karel Höger čte na pokračování příhody Eskymo Welzla. V chlapečkově představě je Eskymo současně skutečný hrdina i pohádková postava a ještě k tomu je veselý a vtipný. A mluví, jak se mluví u nich v Bludově nebo Vyšehoří.

Kurzívu spíš nečíst, zeměpis:

- *Bludov, obec s 3100 obyvateli, Olomoucký kraj, okres Šumperk, rodná obec chlapečkovy maminky.*
- *Vyšehoří, obec s 254 obyvateli, Olomoucký kraj, okres Šumperk, rodná obec chlapečkova tatínka.*

1963

Ve škole se učí, že Zábřeh je nejen okresní město a významný železniční uzel, že zde žil

zlý feudál Tunkl, proti kterému se poddaní spravedlivě bouřili, ale že je to také rodné město slavného spisovatele a cestovatele Jana Welzla. Dědeček z otcovy strany potvrzuje, že když byl malý, Welzl v Zábřehu osobně byl. Bydlel v hospodě U Morávků, denně se tam „lemtalo“ pivo a bylo tam plno, protože Welzl vyprávěl ty svoje „pohádky“.

1968

Chlapeček maturuje a je zvědavý, kdo vede anglickou hitparádu, na japonském magnetofonu si s kamarády přehrává Creedence Clearwater Revival a aktivně se účastní jednání vlády Svobodné republiky Králický Sněžník. Vycházejí Welzlovy Ledové povídky a chlapeček je čte, stejně jako již předtím osahané vydání Těsnohlídkova Eskymo Welzla.

Tuto kurzívu spíš číst, možná je vtipná:

Svobodná republika Králický Sněžník je název státního útvaru, jehož centrem je druhá nejvyšší hora Moravy Králický Sněžník (1424 m n. m.) a přilehlá území až po pivovar Holba v Hanušovicích na jihu. Založena byla studenty gymnázia v Zábřehu na Moravě. Přesná rozloha nebyla nikdy zaměřena a obyvate-

lé žijí často v omylu, že jsou obyvateli České republiky. Malé povědomí o existenci SRKS je zapříčiněno tím, že nejdůležitější zákony SRKS jsou zásadně schvalovány menšinou hlasů, což vede k nepochopení nebo zesměšňování. Při hlubším zamyšlení je jasné, že se jedná o bezkonkurenčně nejdemokratičtější metodu schvalování zákonů v dějinách lidstva.

1969

Z chlapečka je student divadelní režie na JAMU v Brně. Má dlouhé vlasy a kouří bulharské cigarety BT a chodí do hudebního klubu Šelepka. Ve druhém ročníku ho napadne, že by jako semestrální práci mohl připravit autorskou inscenaci o Welzlovi. Ale už jsou tu Rusové a nové vedení školy není moc nakloněné autorské tvorbě. Chlapeček se rozhodne pro Tancovačku od Sławomira Mrożka, což vedení školy zakáže rovnou.

Jeho ročník absolvuje hrou Osvalda Zahradníka Sólo pro bicí, která se odehrává v domově důchodců.

1974

Chlapeček absolvuje JAMU hrou Suchého a Šlitra Člověk z půdy a je čerstvě režisérem

v Západočeském divadle v Chebu. Zakládá rodinu a režíruje průměrně tři inscenace ročně, někdy i mimo hlavní scénu ve studiu „D“. Welzla nosí v hlavě a čte i to, co si o něm myslí jiní. Spor se vede o to, jestli Welzl vůbec na Severu žil.

Tuto kurzívu spíš nečíst, nuda: *Profesor Vilhjálmur Stefánsson, působící na americké universitě v New Hampshire, uveřejnil v americkém tisku, že Novosibiřské ostrovy jsou pusté a že nikdy nebyly obydleny. V roce 1932 byla k Novosibiřským ostrovům vypravena sovětská antropologická expedice vedená profesorem Piněginem, která potvrdila, že mnohé z toho, co J. W. popisuje, spíše odpovídá pravdě a že na ostrovech skutečně žili bílí polárníci. Dnes je však doloženo, že tam nikdy nežili Eskymáci. Welzl tedy musel veškeré situace s nimi prožít na ostrovech poblíž Aljašky, kde se Eskymáci vyskytují.*

Michael Gates, historik Parks Canada, autor knihy o Yukonu: „Na jakých drogách Welzl byl, když to psal?“

1980

Chlapec je v angažmá v Divadle Vítězného února v Hradci Králové. Je doba studiových divadel. Podílí se na otevření studiového prostoru s názvem Beseda. Tam by se inscenace o Welzlovi hodila, ale jaksi na ni nepřišla řada. Rodina se mu rozrůstá a vlasy krátí. V knihovně přibýly další knížky o Welzlovi.

Profesor Rudolf Krejčí vydal dosud neznámý Welzlův rukopis psaný německy a nazvaný Cesta kolem světa. Je to vlastně převyprávění již známého putování Eskymo Welzla. Chlapec se s potěšením začte do chytrého profesorova doslovu.

Kurzívu číst, dobré: Proti švejkovině a švejkování reprezentuje Jan Welzl svou touhou po svobodě jinou alternativu. Odchází z vlasti do světa, kde hledá nezávislost, stane se kosmopolitou, putujícím po světadílech a oceánech. Zamiloval si Arktidu, ve které strávil podstatnou část života. Jan Welzl ignoruje veškerou autoritu, prakticky pro něho neexistuje. Je ochoten přijmout jakoukoliv práci a kdekoliv se nachází, stává se nezávislým, schopným ušetřit si dost peněz, aby si mohl dovolit uskutečnit své sny.

Toto byl velký individuální cíl, uskutečněný velkým individualistou. Většinou a „švejky“ je ovšem považován za podivína, neschopného fungovat podle daných norem moderní společnosti. Welzlův odchod do světa na severu byl totiž zároveň odchodem z hluku moderní civilizace a jejího materialismu. Nedotčen jakoukoliv ideologií 19. a 20. století, Jan Welzl, malý český člověk, si vytvořil svou vesmírnou vlast z osobních tužeb, nenasytné zvědavosti po poznání, doplněné vrozenou inteligencí a celoživotním optimismem.

1989

Sametová revoluce „zkazí“ chlapečkovi premiéru Maryši v Realistickém divadle, protože veškerý dojem zastíní zkrvavení studenti z Národní třídy, kteří přijdou po premiéře do divadla a říkají, že takhle už to dál nejde. Nějakou dobu není na Welzla pomyšlení. Chlapeček je po revoluci k mamčině radosti v Národním divadle a pro welzlology se otevírají hranice a mohou jít po Welzlových stopách. Paní Alena Kennedy žila dlouhodobě na Aljašce...

Kurzívu docela číst: *Když čtu, co napsal Welzl o Yukonu, mám pochybnosti a myslím*

si, že na sebe rád upozorňoval. Yukon je moje láska, můj domov, moje země. Studená, divoká, nádherná a volná. Bohužel, je to země tajemná a dobrodružná a hodně lidí o ní chce psát, aniž by toho dost vědělo. Manželé Rovenští, kteří nasbírali pár prospektů, velice mizerně je přeložili a vznikla naprosto nesmyslná kniha „V zemi Jacka Londona“. David Sís, který přijel v listopadu v teniskách (to už bývá -40) na dva dny a stal se za tu dobu expertem na Dawson. Asi to vypadá, že chci Welzla kritizovat a nevidím jeho dobré stránky, ale není to tak. Velice respektuji jeho fantazii, jeho smysl pro dobrodružství, jeho šikovnost a jeho umění se prodat.

1997

Toho roku se chlapeček zavázal Městským divadlům pražským, že pro ně napíše a bude režírovat hru o Janu Welzlovi. Hraje se pod názvem „Ten, co sežral medvěda“. Kritika napíše, že je o české národní povaze a o tom, jak dokážeme být dobří, když chceme. Chlapeček se chtěl z Welzla vypsát lehkou rukou a podělit se o potěšení z jeho jedinečné tvořivosti. Byl inspirován cimrmanovskou poetikou a trochu i tím, jak Welzla charakterizoval Karel Čapek.

Kurzívu spíš číst, autorem je Karel Čapek:

Welzl je cestovatel, jenž není ani turistou, ani badatelem. Je to docela prostý člověk, který hledá kousek cesty pod točnou své živobyti, jako by byl doma, a dívá se na věci kolem sebe právě se zájmem prostého člověka. Vidí-li cokoliv nového, zaujme ho hned, jak se to dělá, co to nese, jak by to mohl vzít do rukou... je to takový arktický kramář, který se poctivě pachtí za svým živobytím... je vám společníkem důvěrnějším a žoviálnějším než kterýkoliv z velikých objevitelů, kteří putují za slávou a poznáním...

Sotva text dopsal, věděl chlapeček, že je to málo. Představení v Městských divadlech byl test, který potvrdil, že na Welzla bude muset jinak.

2000

Chlapeček je šéfem a režisérem v Dejvickém divadle a do jisté míry může stavět repertoár podle svého. Pro divadlo píše welzlovský scénář Karel Tománek a představení režíruje Jiří Havelka. Je to western z Arktidy s názvem Wanted Welzl. Máloslovný, vzhledem k velikosti jeviště povedeně vizualizovaný. Welzl jako spravedlivý, kladný hrdina.

Kurzívu snad číst, jsou to ohlasy na představení: *Western? Divadelní komiks? Každopádně zážitek. Výřezy z Welzlova životního příběhu — nejde o kontinuální zachycení děje — jsou rámovány komiksovými okénky, jež se nebojí použít ani detailní záběry (zmenšením průzoru v oponě, skrze kterou se divák na scénu dívá), a tohle téměř až filmové „zoomování“ umožní výbornou práci s napětím. O odvážném použití střihu nemluvě.*

Wanted Welzl v Dejvicích je mnohohrstevnaté, vyvážené a promyšlené představení, u kterého hrozí jediná věc — formální nápaditost okouzlí natolik, že může přebít zbytek. Ovšem to už je nejspíš jen divákův problém.

2010

Chlapeček se shodou náhod ocitá ve světě filmu a televize. Nebrání se. Je obsazen do velké role nádražáka v animovaném filmu Alois Nebel. Tato postava a Welzl mají leccos společného. Chlapeček o tom mluví v autě cestou do Benátek, kde byl Alois Nebel uveden na festivalu. Podařilo se mu tvůrce Nebela naočkovat zájmem o W. a celý následující rok pracuje s režisérem Tomášem Luňákem na filmovém scénáři. Tomáš přichází s myšlen-

kou animované verze, která by vyprávění stylizovala a současně osvobodila od finančně náročných reálií.

Kurzívu spíš nečíst, je to výčet nápadů, které jsme zavrhlí nebo se na nich neshodli:

- *Tomáš Luňák vidí Welzla jako hrdinu dystopického příběhu.*
- *Zaujalo mě spojení Welzla a Rudolfa Těsnohlídka. Nikdy se neviděli, ale co kdyby se tak stalo?*
- *Tomáš se kloní k verzi Welzla jako animálního predátora, který se neumí zastavit...*
- *Píšu synopsi příběhu Welzla, Těsnohlídka a jeho snoubenky Kaji, která se na svaatební cestě zastřelila...*
- *S Tomášem jsme dokončili scénosled dystopického animovaného Welzla, ale reakce producentů je vlažná nebo žádná...*

Chlapeček s Tomášem došli k závěru, že se na další pokusy vykašlou.

2015

Chlapeček vzdychá a přemýšlí. Už není šéfem ani režisérem v Dejvickém divadle, vlasů má čím dál méně, ale Welzl ho pořád dráždí.

Každý dosavadní „welzlovský“ pokus byl svým způsobem zajímavý, ať už tematicky, nebo formálně, a každý rezignoval na ctižádost zachytit Welzlův příběh a osobnost v celku. Formát filmu nebo divadelního představení se zdá na Welzlovu biografii jaksi krátký. A to nejen formálně, ale i obsahově.

Chlapeček má pocit, že Jan Welzl se kdesi všem jeho divadelním a filmovým pokusům srdečně směje.

V kurzívě jsem přeložil z hornomoravštiny úryvky Welzlova dopisu do Zábřehu: *Město Dawson je třetí od konce před koncem světa, druhé je Nome na Aljašce a poslední Aklavik na polárním kruhu. Z Aklaviku je to 60 dní pěšky po ledu k Zemi Františka Josefa a pak 21 dní na severní pól. Žiju na konci bílého osídlení nedaleko konce světa. Jsem tady vážený a slavný a v Zábřehu se o mně vypráví, že žebrám a kradu a že za Krumpachem hledám na trávníku vši a tahám se s cikány. Každá veš, kterou za Krumpachem najdu, je ovšem*

dlouhá 21 tisíc kilometrů a končí za oceánem. A každý cikán, se kterým se tahám, je 21 tisíc kilometrů vysoký. Dostat se k jeho vlasům stojí od paty k hlavě 630 dolarů, což je třicet dní lodí po moři a 9 dní železnicí, která jede rychlostí 100 km za hodinu. Kdybyste chtěli cestovat až k hlavě toho cikána, trvalo by to pěšky tři roky. Dolů byste letěli rychleji než vojenské letadlo, ale ne do Zábřehu, ale do ledového moře, kde by z vás udělali pomníky, co by ukazovaly směr výpravám k severnímu pólu. Nebyli byste první tlučhubové, kteří takhle dopadli, takže pozor na syny Severu... Kdybyste mi chtěli odepsat, museli byste to udělat rychle, aby mě pošta zastihla, než odjedu na Sever...

S úctou Jan Welzl

2019

Možná je lepší se nechat Welzlem spíš inspirovat, napadne chlapečka. A udělá to s pocitem aspoň částečně splaceného dluhu. Spíš pro sebe napíše fantasy novelu Rosentaal, která si s Welzlem a welzlovskými motivy hraje. Na jaře 2019 existuje už třetí verze filmového scénáře na motivy této novely. Napsal ho Marek Epstein a jednou snad podle něj

